

„Seznamte se, prosím ...“

Vlnovník fuchsiový – významný škůdce fuchsii

V Evropě byl poprvé vlnovník fuchsiový (*Aculops fuchsiae*) zjištěn na pěstovaných fuchsiiích ve Francii v listopadu 2003. Dále byl výskyt vlnovníka zaznamenán na území Spojeného království (ostrovy Guernsey a Jersey – 2006, jižní Anglie – 2007), Německa (2008), Belgie (2012) a Nizozemska (2015). Jedná se o významného škůdce, který může způsobit extrémní poškození pěstovaných fuchsii.

Vlnovník fuchsiový taxonomicky náleží do třídy pavoukovci (Arachnida), řádu roztoči (Acarina), podřádu sametkovci (Trombidiformes), skupiny vlnovníci (Tetrápodili) a čeledi vlnovníkovití (Eriophyidae). Škůdce pochází z Jižní Ameriky, kde byl pozorován na jihu Brazílie ve státě São Paulo, ale pravděpodobně je zde rozšířen hojněji. V roce 1981 byl rovněž zjištěn na území města San Francisco ve státě Kalifornie a od té doby se rychle rozšířil na jihu tohoto federálního státu USA. Na území Evropy byly dosud výskyty vlnovníka eradikovány, kromě ostrova Guernsey, kde je široce rozšířen. Vlnovník napadá výhradně zástupce rodu *Fuchsia*, včetně nejméně tří druhů (*F. arborescens*, *F. magellanica*, *F. procumbens*) a více než 30 kultivarů. Náchylnost je v rámci rodu variabilní, jelikož dva druhy (*F. microphylla* subsp. *microphylla*, *F. thymifolia*) a sedm kultivarů byly zaznamenány jako vysoce rezistentní vůči napadení tímto škůdcem.

Příznaky napadení fuchsie vlnovníkem *Aculops fuchsiae*

Biologie a příznaky výskytu škůdce

Ačkoli vývoj vlnovníka nebyl dosud detailně popsán, předpokládá se, že dospělci předcházejí dvě nymfální stadia. Není známo, zda se vyskytuje deutogyne (přítomnost dvou samičích forem během životního cyklu škůdce), protože dosud byla popsána pouze jedna forma samičky, která má světle žlutobílou barvu a je 200–250 µm dlouhá a 55–60 µm široká. Přestože *Aculops fuchsiae* je dosud jediným popsaným druhem vlnovníka, který napadá fuchsie, jeho přesná detekce může být provedena pouze na základě prozkoumání dospělé samičky pod vysoce výkonným mikroskopem. Vlnovníci žijí a množí se v záhybech hálek a mezi rostlinnými trichomy, ale ne přímo v hálkách. Během růstu rostlin škůdce opouští tkáň deformovanou hálkami a pohybuje se směrem k novým přírůstkům. Samičky kladou okolo 50 vajíček najednou, která se pak líhnou po sedmi dnech při teplotě 18 °C. Životní cyklus trvá 21 dní a během vegetačního období je možné pozorovat několik generací škůdce.

Literatura se rozchází v poznatcích ohledně přezimování vlnovníka. Některé zdroje uvádějí, že škůdce není schopen přežít zimu ve stavu hibernace, jiné zdroje se naopak zmiňují o tom, že nedospělé i dospělé formy přezimují pod šupinami pupenů, nebo že škůdce přezimuje ve stadiu vajíčka. Škůdce dobře

snáší zimní teploty okolo 5 °C, což dokládají pozorování v Kalifornii. Vlnovník byl schopen se rozšířit přibližně na 900 km podél pobřeží Kalifornie během čtyř let, v porovnání s jeho pozvolným šířením ve vnitrozemí. Mimo to je velmi obtížné uměle inokulovat fuchsie tímto škůdcem ve skleníkových podmínkách, ale relativně lze tak snadno učinit v polních podmínkách, což naznačuje, že škůdce nepreferuje vysoké teploty.

Vlnovník nejdříve poškozuje sáním listy, které se deformují za vzniku nápadně vypouklých a často červeně zbarvených puchýřovitých hálek. Listové hálky se podobají symptomům, které vyvolává na broskvoních houbový patogen *Taphrina deformans*, původce kadeřavosti broskvoní. Později dochází i k deformaci květů a zpravidla k dalšímu vytváření hálek na nových přírůstcích. Pozorováním pomocí ruční lupy můžeme mezi listovými trichomy a deformovanými tkáněmi odhalit nažloutlé roztoče vřetenovitého tvaru, se zřetelně viditelnými dvěma páry nohou.

Možnosti šíření a ochrana

Na rostliny v polních podmínkách se vlnovník šíří zejména větrem a na delší vzdálenosti hmyzem, především včelami a pestřenkami. Pohyb napadených rostlin a množitelského materiálu (řízků) je rovněž důležitou cestou průniku škůdce do nových oblastí vzhledem ke snadnosti vegetativního množení fuchsii.

Porovnání napadené a zdravé rostliny fuchsie

Kvalitně provedená fytosanitární opatření jsou důležitá z hlediska eradikace tohoto škůdce. Závažně napadený rostlinný materiál by měl být odstraněn a zničen. Použití vhodných akaricidů může udržet rostliny prosté výskytu škůdce až po několik týdnů, v případě méně náchylných kultivarů lze zachovat dobrý vzhled rostliny odstraněním napadených částí. Předpokládá se, že dravý roztoč *Neoseiulus californicus* z čeledi Phytoseiidae, který byl pozorován v Kalifornii ve spojitosti s vlnovníkem fuchsiovým, může být jedním z predátorů způsobujících početní snížení populací tohoto škůdce. Jelikož vlnovník fuchsiový je považován za závažného škůdce pěstovaných fuchsii, jeho další šíření by mělo přímý dopad na pěstování této oblíbené okrasné rostliny na území Evropy.

Text Dr. Ing. Zdeněk Chromý,
ÚKZÚZ Brno
Zdroj fotografií: EPPO, RHS